

Nr 89.

Ankom till riksdagens kansli den 20 april 1934 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till fattigvård och barnavård för lappar.

(3:e avd.)

I den till riksdagen avlättna, den 3 januari 1934 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1934/1935 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 37 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden nämnda dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, i riksstaten för budgetåret 1934/1935 beräkna det ordinarie förslagsanslaget till fattigvård och barnavård för lappar till 180,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåtten, den 23 februari 1934 dagtecknad proposition, nr 194, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att

dels nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till fattigvård och barnavård för lappar, nu 200,000 kronor, med 20,000 kronor 180,000 kronor;

dels ock medgiva, att Malå kommun må av ifrågavarande anslag beviljas statsbidrag för anordnande av ett för lappar och andra vårdbehövande gemensamt ålderdomshem med högst 34,000 kronor.

Gällande bestämmelser angående statsbidrag till fattigvård och barnavård för lappar återfinnas i kungörelsen den 27 juni 1927 (nr 277) med däri genom kungörelserna den 4 maj 1928 (nr 133) och den 19 maj 1933 (nr 238) gjorda ändringar och tillägg. Berörda bestämmelser innehålla bland annat följande:

Statsbidrag utgår dels till fattigvårdssamhällen och kommuner för deras kostnader för fattigvård och barnavård för lappar (*vårdbidrag*), dels till fattigvårdssamhällen och kommunalförbund för uppförande av särskilda ålderdomshem för lappar samt för sådan om- och tillbyggnad av dylikt hem, som närmast är att likställas med nybyggnad (*byggnadsbidrag*). Statsbidrag må även utgå till fattigvårdssamhälle eller kommunalförbund för inköp och inrättande till särskilt ålderdomshem för lappar av redan befintlig, för annat ändamål disponerad byggnad.

Vårdbidrag utgår i allmänhet för fattigvård enligt 1 § fattigvårdslagen och för barnavård i de fall, där vederbörande lapp såsom huvudsakligt yrke stadigvarande bedriver rensköttsel eller eljest på närmare angivet sätt kan

anses tillhöra den renskötande lappbefolkningen. Bidraget utgör tre fjärdedelar av fattigvårdssamhällets eller kommunens godkända kostnad för fattigvården eller barnavården och utbetalas årsvis i efterskott.

Byggnadsbidrag utgår med hela den godkända kostnaden för uppförande, inrättande eller om- eller tillbyggnad av särskilt ålderdomshem för lappar eller den del därav, som är avsedd för sådana personer, för vilka vårdbidrag utgår. Bidrag till inköp och inrättande till särskilt ålderdomshem för lappar av redan befintlig byggnad utgår med hela köpesumman, i vad den kan skäliggen anses belöpa å själva byggnaden, samt hela den godkända kostnaden för erforderliga om- och tillbyggnadsarbeten. Då byggnadsbidrag beviljas, fastställles preliminärt bidragets belopp med ledning av föreliggande kostnadsberäkningar. Av det sålunda fastställda beloppet kan under arbetets gång utbetalas högst tre fjärdedelar, medan återstoden av bidraget utbetalas i efterhand, sedan vederbörande hem blivit avsynat och godkänt.

Av propositionen nr 194 framgår, att för nästa budgetår räknats med omkring 90,000 kronor för vårdbidrag och 89,000 kronor för byggnadsbidrag. Medelsbehovet för nämnda budgetår har därför uppskattats till i runt tal 180,000 kronor. Av det för byggnadsbidrag beräknade beloppet avser 55,000 kronor bidrag till Sorsele kommun och 34,000 kronor bidrag till Malå kommun, i vilken sistnämnda kommun ifrågasatts inrättandet av ett för lappar och andra vårdbehövande *gemensamt* ålderdomshem.

Enligt det av Malå kommun i förevarande hänseende framlagda förslaget skulle kommunens arbetsstuga om- och tillbyggas till ålderdomshem. Kommunen hade för den skull träffat avtal med domänstyrelsen om inköp av ett f. d. jägmästareboställe i Malåträsk, vilket skulle ombyggas till arbetsstuga. Den nuvarande arbetsstugan hade uppförts 1926 för en kostnad av omkring 34,000 kronor, tomten oräknad. För om- och tillbyggnaden beräknades enligt uppgjort kostnadsförslag 34,000 kronor, varför den sammanlagda kostnaden för den färdiga anstalten skulle bli 68,000 kronor. Anordnandet av ny arbetsstuga beräknades draga en kostnad av minst 30,000 kronor.

Departementschefen framhåller i detta sammanhang, att det med hänsyn till lapparnas levnadsvanor ansetts erforderligt att anordna särskilda ålderdomshem för dem samt att staten bekostade anordnandet av dessa hem, emedan statsmakterna icke velat betunga kommunerna med kostnaden såväl för särskilt hem för lappar som för allmänt ålderdomshem. Enligt utredningen i ärendet syntes lappar och andra vårdbehövande i Malå utan större olägenheter kunna hänvisas till gemensamt hem, och skulle det på grund härav kunna ifrågasättas, om icke kommunen rätteligen själv borde svara för kostnaden för hemmets anordnande. Emellertid borde beaktas, att kommunen, därest den beslutat att uppföra särskilt ålderdomshem för lappar, till synes haft anledning räkna med att erhålla statsbidrag för byggnadskostnaden, som i så fall skulle hava uppgått till ej obetydligt högre belopp än det, varom nu vore fråga. Vid sådant förhållande och då samtliga i ärendet hörda myndigheter tillstyrkt kommunens framställning, har departementschefen ansett skäligt, att statsbidrag beviljades till hemmets anordnande. Vidkommande bidragets storlek har departementschefen förordat, att bidrag med hänsyn till utredningen i

ärendet utginge med högst det av kommunen begärda beloppet eller 34,000 kronor.

Med anordnandet av ålderdomshem i Malå och Sorsele hava samtliga erforderliga lappålderdomshem uppförts.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må

a) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till fattigvård och barnavård för lappar, nu 200,000 kronor, med 20,000 kronor till 180,000 kronor; samt

b) medgiva, att Malå kommun må av ifrågavarande anslag beviljas statsbidrag för anordnande av ett för lappar och andra vårdbehövande gemensamt ålderdomshem med högst 34,000 kronor.

Stockholm den 20 april 1934.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 88.